

GAZETA RZĄDOWA.

DZIEŃ 22. PAZDZIERNIKA, ROKU 1794.

SESSYA RADY NAYWYKSZEY NARODOWEY.

Dnia 19. Października.

Prezydencya Obywatela Ignacego Potockiego.

W podanym memoryale Ob: *Wnorowski* doniósł, iż kommissya deputacyyna *Liwka* zbyt wczesnie roziechała się, a przytomność iey zwłaszcza w terażniayszych okolicznościach, jest bardzo potrzebna. Z tego powodu, zaleciła Rada napisać do obywatela *Grzybowskiego* pełnomocnika, ażeby rzeszoną kommissyą do pełnienia obowiązków przepisanych, iak nayprędzey zwrócił.

Ob: *Mośowski* przyniósł projekt Rady wojenney, który przeczytany i roztrząsany, przyjęty został.

Dla roztrząśnienia i sprawdzenia rachunków, tak przez wydział skarbu, iako i przez inne wydziały przyniesionych, wyznaczona jest deputacya złożona z obywatelów: *Uniaśłowskiego*, *Kapośtasa* i *Dziarkowskiego*.

Wydział potrzeb woyskowych zaniósł rekwiizycyą względem dostarczenia mu furazów dla koni przez niego potrzebowanych: odpowiedziała Rada, iż rzeszony wydział ma wyszczególnić, wiele koni koniecznie utrzymywać musi, a to wyszczególnienie, iako i żądanie swoje względem furazu, w wydziale żywności złożyć nakazała.

Na przełożenie Ob: *Oryłowskiego* komendanta xieztwa *Mazowieckiego*, wydział skarbu odebrał zażeczenie, ażeby na potrzeby lazaretowe, za kwitem rzeszonego obywatela kommandanta, summę złotych 50,000. wydać nakazał.

Memoryały: pierwszy Ob: *Kwiatkowskiego* proszającego, ażeby mu summa czerw: zł: 322. przez xcia *Wurtembergga* winna, z *Freberiego*, do mennicy wziętych, zapłaconą była; drugi Obyw: *Gastla* żadającego także zapłacenia mu zło: 4,196. gr: 5. do regestrów kupieckich przez rzeszonego xiażęcia winnych, odeślane do wydziału skarbu; a memoryał obywatelki *Bykowskiej* proszającej, ażeby synowie iey umieszczeni byli w korpusie kadetów, oddany został do wydziału instrukcyi po rozstrząśnienie i przyniesienie opinii.

Po rezolucyą do N. naczelnika odeślane są następujące żądania, pierwsze obywatela *Sadowskiego*, chorążego regimentu 18. o dokompletowanie batalionu; drugi obywatela *Suchodolca*, majora regimentu 7. Litt: o wydanie reszty efektów, przez niego w kommissyi *Kowińskiej* złożonych, a teraz dla rzeszonego reymentu potrzebnych; trzeci Ob: *Wafilewskiego* rotmistrza, który, oświadczywszy, iż trzech ludzi do woyska przystawił, i sam z służącym ruszył w pole, upraszał, ażeby był w woysku umieszczony, i żeby potrzebnym dla koni iego furaz dostawał.

Dla ułatwienia obfzerniejszey cyrkulacyi biletów skarbowych, zaleciła Rada wydziałowi skarbu, ażeby wysyłanym od Rady do wojewodztw, ziem i powiatów pełnomocnikom, na wydatki potrzebne, bilety skarbowe dawać nakazał, a temi pełnomocnicy furaze, i wszelkie efekta, od obywatelów brane, opłacać mają.

Obywatel *Linowski*, pełnomocnik do wojewodztwa *Saardomierskiego*, oświadczył w Radzie, iż lubo przez rezolucyą pod dniem 16. tego miesiąca zapadłą, ma wyznaczonych dla siebie żł: 6,000. tę jednak summę dla krytycznych okoliczności terażniejszych przyjąć przymuszony, niebierze ją jako własność swoją, ale pragnąc sam ofobą swoją i całym majątkiem bydz użytecznym oyczyzny, rzeczoną summę, iak tylko, majątek jego od nieprzyjaciela ofwobodzony będzie, obowiazuie się do kasy narodowey powrócić. Rada tak gorliwe oświadczenie ob: *Linowskiego* z uczuciem przyjąwszy, w protokule swym zapisać kazała.

Seffya folwowana na dzień następujący, na godzinę 11. z rana.

R A P P O R T

Obywatela *Xcia Poniatowskiego G. L.* o wyprawie przeciwko *Prusakom* z pod *Sładowa*, 19. Października 1794.

Stofownie do rozkazu mi danego, i do układów moich, dziś przed dniem atakowałem posterunki *Pruskie* w *Sochaczewie*, *Witkowicach*, i *Kamionny*: wyparłem z nich nieprzyjaciela, i opanowałem je. Posterunek *Witkowicki*, całkowiec zagarniony: ludzie, broń, bagaż, wszystko nam się dostało. Posterunek *Kamionny*, z największym pośpiechem i w najlepszym porządku rownie ze wszystkim zabrany. Ubilem do dwudziestu ludzi, oprócz tych, którzych nie było można zrachować; więcej czterdziestu wziąłem w niewolę i officera; z dobyłem wiele koni, karabinów, i różnych efektów.

Po wzięciu *Kamionny* rekognoskowałem góry, które nad wszelkie spodziewanie mocniej ufortyfikowane znajduią się. Było nie podobieństwo wziąć je, ale nie można było nie wspierać drących się do szturmum ochotników. Dwie flsze odebrane na gorach, i piechota nieprzyjacielka spędzona. ale nie możność była awansowania dla dwóch wielkich rowów, z których jeden napełniony był wodą, i dla broniących się wzajemnie bateriow ogniem krzyżującym ze wzyftkich stron, i ofadzonych trzema batalionami piechoty, i ośmią armatami, a naybardziej dla straty ludzi, którąby ponieść trzeba. Wyprawa ta nie mogła bydz iak tylko mocną obserwacyą, i bliskim rekognoskowaniem, które mestwo żołnierza *Polkiego* dowodzi. Wróciłem więc do *Kamionny*, ale nie mając żadney korzyści trzymania się w tey poczcie, ile nie tylko od armat z bateriow obozowych bitey, ale z *Wyszogroda* wyfokiego brzegu *Wisty* frychowaney, opuściłem ją. Gdyby o umowionej godzinie podług zalecenia mego, pułkownik *Podhorodeński* był atakował oboz nieprzyjacielki z prawey iego flanki, możeby pomyslniejszy odniósł się skutek, ale ten obłąkany przez przewodników, wcale późno przyszedł, i dywersyi żadney mi przynieść nie mógł.

Sochaczew w ten sam moment atakowany, był wręku naszym: ale *Prusacy* ieszcze się w zamku trzymając, za odebrany sukursiem przymusili *G. M. Kołyskę* do cofnienia się, który stanął w *Strzyżowie*, lecz natychmiast zwrociłem go do *Blonia*, i posłałem mu 200. kawalerii, dla zapewnienia lewey iego flanki. Strata z naszej strony jest zbyt mała w proporcyi niebezpieczeństwa przedsięwzięcia, i nie wynosi w zabitych, rannych wziętych, i obłąkanych, iak do pięciudziesiąt ludzi.

Dyftingowali się w tey akcyi obydway *G. M. Xze Sanguszk* i *Kamenecki*, doprowadzający mężnie kolumny, i przewodniczący batalionom. Podpułkownik *Tolkmit* podwakroć idący do

szturmu na czele regimentu, porucznik *Lefzczyński* i pułkownik *Hebdomski*, najpierwii doprowadzający gwardyą w brod rzeki do opanowania *Kamionny*. Waleczny major *Hadziewicz*, który przybywszy teyże nocy, iak wolonter w kilkukrotnym awansowaniu na baterią trzy razy śmiertelnie ranny, *Prusakom* się w niewolę dostał, major *Poniatowski*, który w naywiększym ogniu równą zawsze i czynną zachowywał przytomność, kapitan *Axamitowski* i podporucznik *Roob* od artyleryi, doskonałą sramat usługą, i naydoskonalszym celowaniem. Porucznik *Orzelski* od regimentu 9. ciężko ranny, kapitan *Pawłowski* od regimentu 15. rotmistrz *Ślawiński* od pułku 3. zabici. Porucznik *Trzcziński* od pułku 3. ciężko ranny, podpułkownik *Sierpiński* w padający w lewą flankę bateriyow nieprzyjacielskich, kapitan *Michałowski* od strzelców, i wielu innych, których w następującym przeszłę raporcie. W ogulności woysko stawilo się mężnie i ochoczo.

Dan w obozie pod *Śladowem*, dnia 19. Sbra 1794 roku.

Jozef Xzę Poniatowski.

O D E Z W A

Pełnomocnika Rady N. narodowey, do obywatelów i mieszkańców woiewództwa Sandomierskiego.

Z kolei obrotów woyny, z kolei wypadków świętego powstania naszey, przyszedł moment ofwobodzenia ziemi waszey, bracia i współobywatele!... Z uczuciem prawdziwey roskoszy, w posłuszeństwie władzy naywyżzey rządowey, stawam w pośrząd was, i niosę wam wolę rządu, głos prawdy, hasło miłości oycyzny, i słodkie odnowienie tego związku, który ogólnie między mieszkańcami ziemi *Polskiej*, szczególnie między niemi i rzędem krajowym, w sercach prawych *Polaków* nigdy niezatarty, nad wszelką przemoc silniejszy zostać powinien.

Niedościgniona w swoich wyrokach opatrność, przeplata zdarzenia nasze smutkiem i pomysłnością. Nayostrzeysza

proba stałości i cnoty naszey była w niezczęściu nieśmiertelnego *Tadeusza Kościuszki*, Naczelnika naywyższego. Łzy ludu *Polskiego* dowodzą cenę tego obywatela i rycerza. Za czyłtość duszy, za wylanie się z zapomnieniem siebie samego dla oycyzny, za niez mordowaną gorliwość, za prace i męstwo, któremi sławę orężowi *Polskiemu* przyniósł, zyskał ten mąż czci godny powłzechną ufność, miłość, uszanowanie i wieczną w naszey pamięci wdzięczność. Obywatele! woła on do nas z niewoli, abyśmy pamiętali o oycyznie, i zdaie się nam mówić: „Niemałz mnie, ale jest naród: ale wy „ieście, ale jest rząd; a iesli ieszcze „będzie cnota, miłość wolności, i tę „gość duszy, pomysłność drogiey feru „mojemu oycyzny, los i cierpienia mo- „ie osłodzić może.”

Rząd naywyższy dopełnił powinności swoiey, i na miejscu tego wodza powstającej *Polki*, postanowił Naczelnikiem siły zbroyney narodowey *Tomasza Wawrzeckiego*, którego niekazytelność cnoty i rozśadku, doznana w woynie terażnieyszey odwaga, zykana ufność woyska, utulają żal gerzki, i pokrzepiają nadzieie obywatelów, o oycyznie rozpaczać nigdy nie chcących.

Ziombowie! podnieście na nowo umyły wasze, groźbą przemocy i przytomnością nieprzyjaciół przytłumione; wróćcie się znowu do pełnienia obywatelskich waszych obowiazków; czyńcie chętnie, co rząd czynić dla powłzechney obrony wlkazuje, wystawcie sobie widok oycyzny, dzielnie z naiezdnikami swemi do tąd pasującej się, i waszey wzywającej pomocy; otwórzcie czucia wasze temu nayszlachetnieyszemu dla wolności zapalowi, który z ludzi robi bohaterów, który serce *Kościuszki* ożywił, który obarconą zewsząd podniósł *Wielkopolskę*, który nakoniec wcześniey, lub późniey, zwycięża tłumy niewolników, i doprowadza narody do szczytu sławy i szczęśliwości...

Zestany od rządu na moię rodowitą ziemię, przychodzę z władzą rządo-

wą, z siłą zbroyną, i z tą do moich współrodaków otwartością, która w wolności urodzonemu, w widokach pocziwemu, przystoi. Wzywam was, do celu świętego, do powszechnego obowiązku, do jednomyślnego około dobra publicznego, i obrony powfzechney, uśiłowania. Ufam gorliwemu dopełnieniu z waszey strony zleceń najwyższego rządu, ufam i cnocie waszey i świeżemu doświadczeniu, które macie, iak gorzko, iak haniebnie jest znosić iazmo obce, nakazy despotyczne, zwodnicze tyranów schlebiania, albo wyraźne ich groźby.

Chcąc ztym skutecznie dopełnić obowiązku moiego, wzywam kommissye porządkowe.

Naprzód: aby te na mieyscach sobie przeznaczonych znajdowały się niezwłocznie, i pełniły przepisane sobie organizacya obowiązki.

Poutóre: aby natychmiast niedobrych kantonistów z piątego dymu, oraz zastępców konnych wybierały, i onych oddawały kommandom, które moje do tego pokażą zlecenia.

Potrzenie: aby kommissarzom wydziału żywności w Radzie najwyższej, ułatwiały skupienie, przeprowadzenie żywności i furazów do *Warszawy*.

Poczwarće: aby kompleta komisyyi były wżędzie dla dopełnienia dalszych zaleceń.

Oświadczam wszystkim obywatelom i mieszkańcom woiewództwa *Sandomierskiego*, iż raz poświęciwszy się służyć oyczyźnie moiej i dobru tychże samych obywatelów, niczego niezaniebdam, co tylko mnie do tego celu doprowadzić może, i dla tego otwieram z rozpoczęciem urzędowania mego xięgę obywatelską, w którey bez względu wiernie i rzetelnie zapisywać będę imiona cnotliwych, gorliwych i wiernych narodowi, z iedney; złych, obojętnych i niechętnych, z drugiej strony, i tę xięgę rządowi i narodowi wiadomą uczynię.

Dan w *Warszawie*, dnia 20. Października, 1794. roku.

A. Linowski, pełnomocnik R. N. N.

Prawidła postępowania sądowego, z wzbraniającemi się przyjmować biletów skarbowych.

RADA NAYWYŻSZA NARODOWA

Przywodząc do skutku deklaracyą swoię, pod dniem 8. miesiąca Czerwca 1794. roku, przy ustanowieniu biletów skarbowych wydaną; Jako też uniwersał na dniu 15. miesiąca Października roku bieżącego, względem kursu biletów ogłoszony; w których okazana jest nieuchronna potrzeba wprowadzenia papierów skarbowych, bezpieczeństwo onych, i hypoteka rozciągniona na dobrach narodowych; oraz uchwaliwszy przedsz z tychże dóbr, najmiej rokrocznie za 10. milionów za skarbowe bilety, z bonifikacyą dla kupującego pięciu od sta. końcem najwyższego umoczenia onych, tudzież dla ułatwienia cyrkulacyi papierów, gdy przez wydział skarbowy otworzone zostały na wielu mieyscach kantory do zmiany biletów większych na drobne zdawkowe; przeto ze strony rządu za kursem biletów, ikoro wszelkie są oświadczone łatwości, walor zaręczony, na tamujących ztym kurs biletów, albo niebierających tychże biletów, iako na nieposłużnych rządowi następne stanowi prawidła.

Imo. Kupcy, rzemieślnicy, przedają bawiący się, i wyrabiający wszelkiego gatunku trunki, którzyby za towary wszelkiego rodzaju i onych wyrobienie, oraz przywożący produkta, przy sprzedaży tychże produktów, biletów skarbowych brać nie chcieli, za dowiedzeniem na delacyą publicznego oskarżyciela, magistratu, officyalisty, lub czyiokolwiek prywatną na piśmie podaną, w sądach mieyscowych policyynnych obwiniony, ukaranym będzie, to jest: dwadzieścia od tey kwoty, iaką w papierach przyjąć niechciał na rzecz skarbu zapłaci, i papiery za produkt swój, lub robotę, przyjąć obowiązany zostanie.

zdo. Ciż kupcy, rzemieślnicy, przedają bawiący się, i wyrabiający wszelkiego gatunku trunki, za powtórny przewianieniem

niem nieprzyzymowania papierów skarbowych doniesieni do sądów policyjnych, a gdzieby ich nie było, do dozorców, a przez tych do kommissyów porządkowych, od tychże odeśnani będą natychmiast z delacją do sądu kryminalnego miejscowego, w którym za okazaniem dowodów istotnych, konfiskatą na skarb towarów, produktów, lub roboty, o które w kupnie lub zapłaceniu spor między stronami zachodził, ukarani będą.

3to. A że do zatrzymania kursu biletów skarbowych, i umniejszenia onym kredytu, naywięcey przyczyną stają się oporni rzeźnicy, piekarze, przekupnie i przekupki, szynkiem bawiący się, od tych zaś naypierwsze wychodzą potrzeby, bez których żaden obyć się niemoże; przeto rzeźnicy, piekarze, szynkarze, przekupnie, i przekupki na czyjakolwiek bądź delacją oskarżeni, prosto do sądu kryminalnego miejscowego powołani będą. W tymże sądzie za awizacją przez woźnego od delatora podaną, przestępca w przeciagu trzech dni za pierwsze przewinienie sześciodniowym aresztem, i rozprzedaniem nieodwłócznie towaru, za bilety skarbowe ceną zwyczajną ukarany zostanie.

4to. Jeżeliby niepośluszni nakazom rządowym za pierwszym ukaraniem porzuczyli się niechcieli, i braniu biletów opierali się, oskarżony powtórnie do sądu kryminalnego rzeźnik, piekarz, szynkarz, lub przekupnie i przekupka, za dowiedzeniem, konfiskatą towaru, o którego kupno spor zachodził, i szczęście miesięcznym więzieniem ukarany będzie.

5to. Aby zaskarżenie w istotney tylko sprzeczce nieprzyzymowania biletów skarbowych od biorących delacją dowodzone było; Zaleca Rada, iż kaźden z kupujących w takiej kwocie dawać powinien za towary, lub robotę bilety skarbowe, w iakiey wielości życzy mieć sobie zakupiony towar, albo umowioną robotę.

6to. Zabrane na skarb, po osądzonych wiktuały, na lazarety wojskowe obrócone będą, iako też towary różnego rodzaju skonfiskowane, przez magistrat, lub kommissyę porządkowe wyprzedane zostaną. Pieniądze zaś zebrane do kassy lazaretowej odkładać się mają.

Dan w *Warszawie* na sefsyi Rady, dnia 20. miesiąca Października, 1794. R.
Ignacy Potocki prezydentujący.
T. Czech R. N. N. Sekretarz.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

DALSZY CIĄG OBRAZU STANU EUROPY.

Co za zmiana losu wojennego? iak daleko zawiedzione zostały nadzieie *Austryi*? Kto sobie przypomni proklamacyę *Koburga* zbliżonego do granic *Francyi*, obiecującego dobrze myślącym naywyższą Dworów sprzymierzonych protekcją, a przeciwnym grożącego zniszczeniem; sławnego z biegłości w taktyce wojenney pułkownika *Mack* wyprawionego do *Londynu*, dla ułożenia plany operacyi wojennych, mających służyć do niezawodnego podbicia *Francyi*; nietaione układy podziału *Francuzkich* prowincyi w na-

grode kosztów, przez Państwa wojujące poniesionych; ogłoszonego królem *Francuzkim* *Ludwika XVII.* a w małoletności jego regencyą przyznaną hrabiemu *Prowancyi*; przedsięwzięta od cesarza podróż do *Niderlandu*, aby był bliższym świadkiem tryumfów wojsk swoich; czynione nawet zakłady o czas wniyscia wojsk skombinowanych do *Paryża*; kto te i podobne im okoliczności sobie przypomni, a z niniejszym stanem rzeczy ie porówna, zwłaszcza z tą ciągłą pomyślnością przeważającą los woyny na stronę *Fran-*

cuzką, możeż nieuznać tey ważney prawdy: że śtatość i dzielność narodu walczącego o wolność pokonywa wszystko?

Co do *Polki*, lubo dwor *Wiedeński* z swym ministeryum powodnie się zupełnie natchnieniom *Rasumowskiego* posła *Rossyjskiego*, widziemy go iednak dotąd wahaącego się w determinacyi, iaką ma przedsięwziąć.

Jakożkolwiek król *Prucki* wiele sobie znaczenia w lidze państw skombinowanych przywłaszcza, w rzeczy samey iednak, wyniszczone na pierwszej kampanii swe skarby i sity, iak nayspilniej ochraniać stara się. Woyska iego, prócz kontyngensów, które iako elektor *Bran-deburcki*, i udzielny posiadacz niektórych krajów w *Wesfalii* dostawie jest winien, utrzymują sublidia *Rzeszy* i *Anglii*. Część ich nie miała przez czas tey kampanii stójąc za *Renem* była tylko spokojnym spektatorem wojny *Francuzkiej*. Jako zaś iuż byłby cofnął na powrót część większą woysk swoich, gdyby go nie wstrzymywały pogroźki *Rossy*, i gdyby był polilków od *Anglii* przez traktat zawarły dnia 19. Kwietnia roku bieżącego, nie wytargował, tak teraz znajdując wymówkę w woynie *Polskiej*, nietylko więkzszego kontyngensu dać wzbrania się, ale nadto domaga się powrotu łożonych na odzyskanie *Frankfortu* i *Moguncyi* kosztów, a podług rachunku, którego rzetelność na dobrym sumnieniu swoim zasądza, wynoszących 2,083,959. talarów.

Doznawszy *Wilhelm*, że prace obozowe, tak za *Renem*, iako i za *Wielą*, również są przykre, i że przytomność iego nie przydać walecznemu woysku *Pruckiemu* niezdola, powrócił aktualnie do swey stolicy, aby lud niebytnością swą stęskniony pocieszył. Insurrekcyja *Wielko* polanów nieumiejących smakować w słodczy rządów *Pruckich*, pomnożyła iego zatrudnienia. Bo rzetelny w dotrzymywaniu traktatów, niezachęca woysk swoich łożdowanych przez *Anglię* dla wojny *Francuzkiej*, zwracać od *Renu* przeciwko *Polakom*, ale raczej łagodniejszy może obierze środki dla powrocenia spokojności, i utrzymania w podległości prawnie odzierzonych prowincyi.

Woysko króla *Pruckiego* nad *Renem* składa się z 16. regimentów infanteryi cięż-

kiej, i 10. batalionów lekkiej; z 85. szwadronów kawaleryi, iednego batalionu gwardyi, i iednego strzelców, a z 1,600. głów artylleryi. Wprowadzonego zaś przezeń woyska do *Polki* do 35,000. liczyć można.

Anglia, czyli raczej iey ministeryum, toczy wojnę przeciwko *Francyi* najsilniejszą dla narodu. Niedosyć, że o płaca dworowi *Berlińskiemu* i *Turyńskiemu* sublidia coroczne, nadto w nowe dla dworu *Wiedeńskiego* wchodzi obowiązki; próżno się chełpi z niektórych zdobyczy w *Indyach*, i z przyłączenia *Korsyki*. Te małe korzyści, strat iey niezmiernych nagrodzić niepotrafią. Cieszy się dwor więkzością swej partyi w parlamencie, ale opozycya ma więkzość niewątpliwą w narodzie; tryumfuie z przytkamionegotylekroć ducha insurrekcyi, ale ten życie ielszcze w nieukontentowaniu powszechnym, i rozjątrzeniu umyłów. Postrzeżę *Pitt*, przez ambicyją iedynie niechętną rewolucyi *Francuzkiej*, zawiedzione swe projekta w opanowaniu od *Francuzów* *Niderlandu* całego; postrzeżę z żalem i wstydem omyłone swe nadzieie, pogńebienia zupełnego nieprzyjaciół w tey kampanii, do którey najmocniejszy sity wytawie starał się. Udała mu się iednak koalicyja między partyją *Wighs* i dworską, przez umieszczenie w nowym ministrow składzie, osób wiele znaczenia w opozycyi mających. Tak adres parlamentu podziękowania królowi za skuteczne przedsięwzięte środki do zniszczenia związku, za cel reformę rządu mającego, przeszedł iednomyslnie. Parlament dnia 4. Listopada, ma znouwu rozpocząć swe selsye. Nayważniejszy obiektem iego będzie, obmyślenie królowi subsydów do dalszego prowadzenia wojny. Ale gdzież żródło dostarczyć zdolne kosztom tak niezmiernym? Możnaż będzie ciągnąć więkzse podatki z ludu larkającego na wojnę, i z niey wynikły upadek handlu i rzemiosł? Możnaż będzie wprowadzić afsygnaty przykładem *Francuzów* w kraju aż nazbyt obciążonym długami, a nie mającym funduszu z dóbr narodowych, stanowiąc mogących pewną ich hipotekę? Czyliż rząd dla dania im kredytu użyje przymusu, który tylko w rewolucyi sprawiedliwie uchodzi?

(Dalszy ciąg potym.)